

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

UNIVERSITY "GOCE DELCEV" - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY
FACULTY OF EDUCATIONAL SCIENCES
REPUBLIC OF MACEDONIA

МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО

КОНФЕРЕНЦИЈА ПОСВЕТЕНА НА 1100 ГОДИШНИНАТА ОД
КЛИМЕНТОВОТО УПОКОЈУВАЊЕ

Св. Климент Охридски

Sv. Kliment Ohridski

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ST. KLIMENT'S LIFEWORK

INTERNATIONAL CONFERENCE DEDICATED TO THE 1100th ANNIVERSARY
OF THE DEATH OF ST. KLIMENT

23-24 ЈУНИ 2016
ШТИП

23-24 JUNE 2016
SHTIP

МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО

*Конференција посветена на 1100 годишнината од
Климентовото упокојување*

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

ST. KLIMENT'S LIFEWORK

*International Conference dedicated to the 1100th Anniversary of
the death of St. Kliment*

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
Филолошки факултет
Факултет за образовни науки
Република Македонија

University “Goce Delcev” - Stip
Faculty of Philology
Faculty of Educational Sciences
Republic of Macedonia

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

821.163.1.09Св. Климент Охридски(062)
271.2-36Св. Климент охридски(062)
37(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција Климентовото дело : 23-24 јуни, 2016, Штип : зборник на трудови / [главен и одговорен уредник Драгана Кузмановска, Соња Петровска] = International scientific conference St. Kliment's lifework : 23-24 June, 2016, Shtip : book of proceedings / [editor in chief Dragana Kuzmanovska, Sonja Petrovska]. - Штип : Универзитет “Гоце Делчев”, Филолошки факултет = Shtip = Goce Delcev University, Faculty of philology, 2017. - 319 стр. : илустр. ; 30 см

Дел од трудовите и на англ. јазик. - Фусноти кон текстот. - Abstracts кон повеќето трудови. - Библиографија кон повеќето трудови

ISBN 978-608-244-404-8

1. Насп. ств. насл.

а) Климент Охридски, св. (840-916) - Собири б) Образование - Собири
COBISS.MK-ID 103357962

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ

BOOK OF PROCEEDINGS

МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

ST.KLIMENT'S LIFEWORK

23-24 јуни 2016 23-24 June 2016
Штип Shtip

КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО

Зборник на трудови

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,
Република Македонија

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Д-р Драгана Кузмановска

Д-р Соња Петровска

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Волф Ошлис – Германија
Драгана Кузмановска – Република Македонија
Мајкл Ерон Рокланд – САД
Соња Петровска – Република Македонија
Марјана Розенфелд – Русија
Татјана Тернова – Русија
Виолета Димова – Република Македонија
Игор Рижнар – Словенија
Дубравка Челинсек – Словенија
Снежана Мирасчиева – Република Македонија
Лазар Стошиќ – Србија
Стана Силковиќ – Србија
Сунчица Дениќ – Србија
Даниела Коцева – Република Македонија
Рамадан Доган – Турција
Туран Челеби – Турција
Снежана Кирова – Република Македонија
Биљана Иванова – Република Македонија
Софија Заболотнаја – Русија
Татјана Уланска – Република Македонија
Марија Тодорова – Република Македонија

ST.KLIMENT'S LIFEWORK

Book of Proceedings: Scientific and Professional Papers

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,
Republic of Macedonia

EDITOR-IN-CHIEF

Dragana Kuzmanovska, PhD
Sonja Petrovska, PhD

EDITORIAL BOARD

Wolf Oschlies – Germany
Dragana Kuzmanovska – Republic of Macedonia
Michael Aaron Rockland – United States of America
Sonja Petrovska – Republic of Macedonia
Maryana Rosenfeld – Russian Federation
Tatyana Ternova – Russian Federation
Violeta Dimova – Republic of Macedonia
Igor Riznar – Republic of Slovenia
Dubravka Celinsek – Republic of Slovenia
Snezana Miraschieva – Republic of Macedonia
Lazar Stosic – Republic of Serbia
Stana Smilkovik – Republic of Serbia
Suncica Denik – Republic of Serbia
Daniela Koceva – Republic of Macedonia
Ramadan Dogan – Republic of Turkey
Turan Celebi – Republic of Turkey
Snezana Kirova – Republic of Macedonia
Biljana Ivanova – Republic of Macedonia
Sofya Zabolotnaya – Russian Federation
Tatjana Ulanska – Republic of Macedonia
Marija Todorova – Republic of Macedonia

ОРГАНИЗАЦИСКИ ОДБОР

Драгана Кузмановска
Соња Петровска
Виолета Димова
Блажо Китанов
Светлана Јакимовска
Стојко Стојков

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Толе Белчев (македонски јазик)
Марија Гркова (македонски јазик)
Татјана Уланска (англиски јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров
Костадин Голаков

АДРЕСА

Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип, Македонија

Овој Зборник е сведоштво за одбележување на 1100 годишнината од Климентовото упокојување преку успешно остварена меѓународна конференција од страна на Филолошкиот факултет и Факултетот за Образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Климентова чест.

Во Зборникот се објавуваат трудовите од Конференцијата, со цел да останат сведоштво за идните генерации како што св. Климент и нам ни остави такви пишани дела и трајни траги.

CONFERENCE ORGANIZATION BOARD

Dragana Kuzmanovska
Sonja Petrovska
Violeta Dimova
Blazo Kitanov
Svetlana Jakimovska
Stojko Stojkov

LANGUAGE EDITORS

Tole Belcev (Macedonian language)
Marija Grkova (Macedonian language)
Tatjana Ulanska (English language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov
Kostadin Golakov

ADDRESS

Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, Macedonia

This Book of Proceedings is a testimony of the jubilee, 1100 years of the death of St. Kliment, and the successfully organized International Conference by the Faculty of Philology and the Faculty of Educational Sciences of the Goce Delchev University in Shtip in the honour of St. Kliment.

The Book of Proceedings published the papers from the Conference to leave them to the future generations, as St. Kliment did with his written works and legacy.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

ПРЕДГОВОР

Од уредниците

FOREWORD

The Editors

КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО / ST.KLIMENT'S LIFEWORK

Илија БЕЛЕВ

СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ И ВТЕМЕЛУВАЊЕТО НА

БРЕГАЛНИЧКАТА КНИЖЕВНА ТРАДИЦИЈА..... 17

Добрила МИЛОВСКА

ПОУЧИТЕЛНИТЕ СЛОВА НА СВЕТИ КЛИМЕНТ 27

Соња ЕНЦЕКОВА СОПОТСКА

ТРАНСПОНИРАЊЕ И ХЕРМЕНЕВТИЧКИ АСПЕКТ НА

КНИЖЕВНИ ЖАНРОВИ ОД СТАРАТА СВЕТСКА

ЛИТЕРАТУРА ВО КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО 33

Димитар ПАНДЕВ

БИБЛИСКИТЕ ПАРАБОЛИ ВО КЛИМЕНТОВИТЕ СЛОВА

(СО ПОСЕБЕН ОСВРТ ВРЗ ПАРАБОЛАТА ЗА БЛУДНИОТ СИН)..... 53

Лилјана МАКАРИЈОСКА

УЛОГАТА НА ОХРИДСКАТА КНИЖЕВНА ШКОЛА ВО

РАЗВИТОКОТ НА СРЕДНОВЕКОВНАТА ПИСМЕНОСТ 59

Трајче СТОЈАНОВ

СВ. КЛИМЕНТ КАКО ЕТИЧАР 69

Снежана МИРАСЧИЕВА

ЗА ОДНОСОТ МЕЃУ УЧИТЕЛОТ И УЧЕНИКОТ-

ОД КЛИМЕНТА ДО ДЕНЕС 77

Толе БЕЛЧЕВ, Ранко МЛАДЕНОСКИ

КОНТЕКСТОТ СВ. КЛИМЕНТ VS ПРИЧЕВ ВО

МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРНА МЕМОРИЈА..... 85

Жаклина ЃОРЃИОСКА, Лилјана МАКАРИЈОСКА ЦРКОВНОСЛОВЕНИЗМИТЕ ВО ПОЕМАТА ПОСВЕТЕНА НА АЗБУКОСЛОВЕЦОТ – КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ.....	95
Оливер ЦАЦКОВ УНИВЕРЗАЛНОСТА НА КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО – НЕИЗГАСЛИВА СВЕТЛИНА ЗА СЕСЛОВЕНСКИТЕ НАРОДИ	103
Милена РИСТОВА-МИХАЈЛОВСКА ЗА ДВЕ ПОХВАЛНИ СЛОВА НА СВЕТИ КЛИМЕНТ И БИБЛИСКИТЕ ЦИТАТИ И ЕЛЕМЕНТИ ВО НИВ	109
Весна КОЖИНКОВА СИЛАТА НА КЛИМЕНТОВИОТ ДУХ ВО РАЃАЊЕТО НА НОВАТА МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ.....	117
Игор ЈАНЕВ, Борче МИЛОШЕСКИ ДЕЛОТО НА СВЕТИ КЛИМЕНТ ВО НАСТАВАТА ПО ИСТОРИЈА.....	127

ЛИТЕРАТУРА / LITERATURE

Волф ОШЛИС ГЕРМАНСКИОТ БИСКУП ВИХИНГ (830-912) – ПРОТИВНИК, КОНКУРЕНТ ИЛИ ЖРТВА НА МАКЕДОНСКИТЕ СЕДМОЧИСЛЕНЦИ.....	139
Suncica DENIC PERSECUTION AND HOMELAND IN SERBIAN LITERATURE OF KOSOVO AND METONIJA.....	145
Stana SMILJKOVIC CULTURAL CONTEXT AND HUMANIZATION OF EDUCATION ON EXAMPLES OF LITERARY TEXTS FOR CHILDREN	153
Марија КРСТЕВА INTERTEXTUAL REFERENCES TO J. CONRAD'S NOVELLA HEART OF DARKNESS IN F. F. COPPOLA'S FILM APOCALYPSE NOW.....	161
Даниела КОЦЕВА УЛОГАТА НА ЦРКВАТА НЕКОГАШ И ДЕНЕС.....	167

ОБРАЗОВАНИЕ / EDUCATION

Стојко СТОЈКОВ

СВЕТИ КЛИМЕНТ КАКО НАШ И КАКОВ 175

Марија КУСЕВСКА

УПОТРЕБАТА НА ЕВРОПСКОТО ЈАЗИЧНО
ПОРТФОЛИО ЗА САМООЦЕНУВАЊЕ И РАЗВИВАЊЕ
АВТОНОМИЈА ПРИ УЧЕЊЕТО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ 195

Слаѓана СТАМЕНКОВА

ИНОВАТИВНИ МЕТОДИ ВО ОБРАЗОВАНИЕТО -
ПОВРЗУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА СО ЕВРОПА И СО СВЕТОТ 203

Наташа ЛАЗАРЕВА

ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА И НЕЈЗИНОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ
ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ..... 207

Петре ПЕТКОВСКИ, Емилија ШЕЌЕРИНОВА

ТЕСТИРАЊЕ И ОЦЕНУВАЊЕ ВО СОВРЕМЕНИОТ
ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС 213

Ирена КИТАНОВА

ЧИТАЊЕТО КАКО ПОТРЕБА И РАДОСТ 219

Весна КОЦЕВА

ИСТОРИСКИ ПРЕГЛЕД НА УПОТРЕБАТА И ДЕФИНИРАЊЕТО
НА ПОИМИТЕ ИНПУТ И ИНТЕЛК ВО МЕТОДИКАТА НА
НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК 225

Марија ТОДОРОВА, Весна КОЦЕВА

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА НА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ 233

ЈАЗИК / LANGUAGE

Блаже КИТАНОВ

ЉУБОВТА И ПЕСНАТА КАКО МОСТ ЗА
ИНТЕРКУЛТУРНА КОМУНИКАЦИЈА 241

Марија ЛЕОНТИЌ

ПРЕВОДНА ЕКВИВАЛЕНЦИЈА НА ЛЕКСИЧКО НИВО ПРИ
ПРЕВЕДУВАЊЕ ОД ТУРСКИ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК..... 249

Софија ЗАБОЛОТНАЈА

ПРЕВОДОТ И КОМЕНТАРИТЕ:
МОДЕРНАТА ПОТРЕБА ЗА КОМПРЕСИИ 257

Виолета НИКОЛОВСКА

Б. КОНЕСКИ – КОДИФИКАТОР НА МАКЕДОНСКИОТ
СТАНДАРДЕН ЈАЗИК 263

Светлана ЈАКИМОВСКА

ТЕРМИНИТЕ И НИВНИТЕ ФРАНЦУСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ
ВО ЗБОРНИКОТ ТЕРМИНОЛОГИЈА ОД ОБЛАСТА НА
ТЕОЛОГИЈАТА ОД ЈОВАН ТАКОВСКИ 273

Билјана ИВАНОВСКА, Мери БАСОВСКА

ЗА ЗБОРОТ ШТО НАПРАВИ УСПЕШНА КАРИЕРА ВО ЈАЗИКОТ..... 285

Снежана КИРОВА, Драгана КУЗМАНОВСКА, Биљана ИВАНОВА

СПОРЕДБА НА ПОСЛОВИЦИТЕ НА ЧЕТИРИ ЈАЗИЦИ 293

Татјана УЛАНСКА, Марија ТОДОРОВА

ЕФЕКТИВНОСТА НА КОРИСТЕЊЕ МЕТАФОРИ ВО
НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК..... 301

Делфина ЈОВАНОВА НИКОЛЕНКО

СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКИ МЕЃУ ГЛАГОЛИТЕ ВО
МАКЕДОНСКИОТ И РУСКИОТ ЈАЗИК..... 305

Весна ПРОДАНОВСКА

УЛОГАТА НА НАСТАВНИКОТ И НА УЧЕНИКОТ ПРИ
СОВЛАДУВАЊЕТО НА ПРАВИЛЕН ИЗГОВОР ВО
ИЗУЧУВАЊЕТО НА АНГЛИСКИОТ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК 313

УНИВЕРЗАЛНОСТА НА КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО НЕИЗГАСЛИВА СВЕТЛИНА ЗА СЕСЛОВЕНСКИТЕ НАРОДИ

Апстракт:

Насловот на темата не е случаен, туку, напротив, многу спонтан, може да се каже и единствен, затоа што и наследството што го оставил Климент е единствено од таков вид. Она што го оставил Климент за идните генерации во себе содржи, исто така, неодминливост и универзалност. Климент на овие простори ги поставил темелите на сесловенската писменост и духо. Целта на овој труд е да се одбележи Климент како словенски и како македонски писател, поет, беседник, просветител и преведувач.

Клучни зборови: книжевност, просвета, црква.

Oliver Cackov²

UNIVERSALISM OF ST. KLIMENT'S LIFEWORK - ETERNAL INSPIRATION OF THE SLAVIC PEOPLE

Abstract:

The title of the topic is not accidental but rather very spontaneous and even unique, because the legacy that Clement left behind is one of its kind. What Clement left for the future generations contains endlessness and universality. Clement laid the foundations of the Slavic literacy and spirituality, right here in this region. The purpose of this paper is to honour Clement as Slavic and Macedonian writer, poet, orator, educator and translator.

Key words: literature, education, church.

Во историјата на секој народ има големи и бесмртни личности, големи судбоносни епохи, кога се раѓа нешто големо, кога се создават духовни основи, врз кој со векови потоа се гради севкупната народна иднина.

¹ Факултет за Образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

² Faculty of Educational Sciences, University “Goce Delcev” - Stip, Macedonia

И во истроијата на македонскиот народ има времиња, настани и личности, кои му дават печат и белег на едно време и гаранција за поинаков живот и опстојување на идните генерации. Како што ќе рече академикот Блаже Ристевски „животот на знаменитите дејци не се мери по должина на векот, туку по знаењето и зрачењето на животното дело во историјата“. Токму таква легенда со универзален ум е името на Климент Охридски, еден од највечатливите и најспособните ученици на солунските браќа Кирил и Методиј. Ширејќи ја христијанската вера меѓу Македонците, тој всушност ја реализирал и желбата на неговите учители, да го извлчат овој народ, како и сите други словенски народи од мракот на незнаењето.

На овој начин Климент дал придонес и не само тоа, туку и ја одбележал и индивидуалноста и автентичноста на другите словенски народи ставајќи ги во редот на цивилизираните и културни народи на Европа. Наоѓајќи се во улога на непросветеност на македонскиот народ му била потребна силна и духовна личност, која требало да би биде прифатена од овој народ. Му била потреба светлина и навистина таа со полн сјај ќе го добие во делото на св. Климент Охридски. По седмогодишна културно-просветна дејност во 893 година бил поставен за епископ. Тој е привиот словенски епископ во Македонско-Величката епархија која ја опфаќала речиси цела Македонија. Организирајќи ја својата епископија Климент станал организатор на македонската и на словенската црква со свештеници кои произлегувале од средината на Македонците. Оваа македонска епископија со право се смета за прва организирана црква на Балканскиот полусотров од страна на црковните историчари. Преку него овој народ го нашол патот на вистината и на животот. Токму тоа го прави и делото на Климент Охридски од неодминливо и од универзално значење. Да не била мисионерската, учителската, и просветителската дејност на Климент во Охрид ќе била загубена и мисионерската дејност на браќата Кирил и Методиј. Создавајќи ја азбуката Кирилица наречена по името на светиот учител, Климент ќе успее уште повеќе да ја доближи христијанската вера до македонскиот народ. На овој начин, Климент се идентификувал себе не само со создавањето на Македонската православна црква, туку и со нејзината трајност низ вековната историја на македонскиот народ. Тој воедно ги втемелил основите на идната Охридска архиепископија – денес Македонска православна црква.

Затоа не случајно народот ќе создаде од него култ и божество, глорифицирајќи ја не само неговата личност туку и неговата работа. Оваа е изразено и преку многубројните пофални слова упатени до него. Во едно од нив се вели „со зборовите си ги упатил народите кон верата божија, со делата си се издигнал кон блажен живот, со чудесата си ги просветлил оние што пристапуваат верно кон тебе преславно осветлувајќи ја темнината. Затоа ја славиме твојата божествена памет Клименте, ти загреме со твоето учење“.³

³ Билтен на Сојузот на православни свештеници (2003) Скопје: Здружение на Р.Македонија. Библиотека на црквата Св. Никола - Штип.

Големото и универзално дело на Климент ќе ги постави темелите на христијанството и на македонско-славјанската писменост во неговата татковина Македонија. Со ширењето на православното верско учење и културното и просветно издигнување на народот во Македонија ќе придонесе да се развие како огромна личност во литературата, во уметничкото творештво, преданијата и, воопшто, во целокупната културно-просветна традиција и во сесловенството. Како учител и епископ Климент заедно со св. Наум ќе ги постават и основите на Охридската книжевна школа. Во негово време се положени основите на нашиот литературен јазик, литература, архитектура, народната медицина и применувањето на науката во земјоделството. Делата и книгите на Охридската книжевна школа, го најдоа најдоброто местото во сите словенски средини, па и во далечна Русија, служејќи се како примери за нови дела. Таа здрава традиција, таа далечна наша средновековна традиција и култ, ако не биле поставени на здрави основи не би предизвикале бројни инспиративни дела на нашите уметници, поети, писатели од нашата современост кон светиот основоположник. Целосно земено „распространетоста на свети Климентовите творби во јужно-словенските ракописи иако е значително помало од руските, сепак е значајно по тоа што покажува дека свети Климентовите творби се препишувани и ширени и кај словенскиот југ. Многу ракописи во кој се наоѓат неговите творби не се опишани или пронајдени затоа се наложува потреба сè уште да се трага по јужнословенските преписи од творбите на св. Климент како би се дошло до целосната слика за распространетоста на свети Климентовите творби во средновековното книжевно творештво⁴.

Како епископ Велички активно се посветил и на воспитно образовната дејност. Населението во овие делови на Македонија било на доста заостанато ниво. Климент бил учител, свештеноучител на словенскиот јазик, духовен водач и просветител неговата учителска дејност главно се одвивала во градот Охрид. Со учениците бил учител на правдата и вистината, а пријател на писмото и на книгата. Каков учител бил, може да се заклучи од извадокот од житието на Теофилат Охридски „ние никогаш не го видовме без работа, а секогаш и дење и ноќе или дева учеше и тоа на различни начини, на едни им покажуваше како се пишуваат буквите, на други им ја објаснуваше смислата на пишаното, а на трети им ги вадеше рацете да пишуваат. Или се предаваше на молитва или пишуваше, читаше книги“. Од овие свои ученици Климент ракопологаше подѓакони, ѓакони и свештеници.

За учениците и верниците бил авторитет познат по својата смиреност љубов и мир тој бил учител на правдата и вистината, наставник на верата, покровител на бедните и немоќните, а основач на напредокот и на просветата. Климент го учел народот не само да пишува и чита туку и како да ја обработува земјата за да дава побогат плод. Да калечи дивни овошци, потоа и на други

⁴ Георгиевски, М (2009) Прилози од старата македонска книжевност и култура. Скопје: 2 Август.

практични домашни и полски работи. Како да се градат куќи, а се грижел за хигиената и за здравјето. За потребите на училштето, потоа и за неговите куси проповеди што ги составувал за неуките луѓе, како и за други потреби се јавила неминовноста од отварање на препишувачка школа, каде монасите ги препишувале и умножувале Климентовите црковни книги на словенски јазик кои требало да послужат за свештенството на народот. На тој начин, во Охрид почнала да функционира и библиотеката во која се чувале црковни ракописи и книги. Според Антољак, тоа била првата библиотека кај Јужните Словени.

Климент е еден од најплодните писатели во старословенската литература. Напишал повеќе слова и поученија. Точниот број на сите дела на свети Климент сè уште не е познат. Тие ниту денес не се собрани во еден зборник. Ги наоѓаме во преписи на кој често како автор се наведува св. Јован Златоуст, иако според содржината, јазикот и стилот може да се препознае дека станува збор за Климент. Исто така, автор е и на Панонските житија на св. Методиј. Покрај тоа што преведувал, препишувал, умножувал книги од грчки на словенски јазик, Климент напишал и оргинални литературни дела. Тој е првиот словенски и македонски поет, беседник и просветител. Ги препишувал преведените книги и состави спрема народот во Македонија и надвор од неа. Климент знаел дека непросветениот народ е лесен плен на асимилаторските расположенија на соседите. Ако македонските Словени останале непросветени со свое писмо ќе останале под нивото на својот јужен сосед кој и онака се обидува и се трудел да ги просвети со христијанска вера, но со свое писмо и своја епархија. Нивната цел не била само покрстување, туку со помош на покрстувањето да ги асимилираат и да им ја наметнат својата писменост и култура. Тој тоа брзо го согледал и се зафатил со евангелизација на својот народ и тоа на негов јазик. Со неговото писмо, книжевност, просвета и црква св. Климент „бил ретко надарена личност“. Освен тоа тој бил добар познавач на старо македонскиот црквенословенски јазик и негов научен и формален преведувач и оригинален автор. Тој е првиот учител на идните учители и предавачи на Универзитетот што го основал во Охрид.⁵

Климентовото дело ќе се продолжи и надвор од македонските граници и ќе добие сесловенски карактер. Климент го создал и првиот словенски Универзитет. Делата на Климент ќе прераснат во историска смисла на трајно и неуништво. Тој ќе го создаде и првиот словенски Универзитет кој во текот на вековите прераснал во голем книжевен центар. Светиклиментовиот универзитет имал блиска рамка на мудрословието за целиот човечки живот и со религиозен поглед и во длабочина и височина на науките. Покрај богословието и богословските студии на Светиклиментовиот универзитет, бил проучуван и цел круг на егзактни науки со што се комплетираа физиономијата на Универзитетот.

⁵ Кратка бугарска енциклопедија, том 1 (1966) .София: БАН.

Нему му се посветени најмногу химни и житија не само од домашните луѓе на словенски јазик, туку и од грчки- Охридски архиепископи како што биле Теофикалт, Хоматијан на грчки јазик. Може со сигурност да се каже дека преводите на Климент и Наум и на нивните следбеници, преставуваат големо совршенство во познавањето на новиот јазик и техниката на познавањето. Што се однесува до просветниот и до црковно организирниот живот во овие предели св. Климент развил плодна дејност која кај македонските Словени ќе има далекусежни позитивни резултати на тој план. Неговата „идна работа меѓу нив преставува вистинска ренесанса, подоцна неговото дело се проширило и надвор од македонските граници и добило сесловенски карактер“⁶. Неговиот лик и понатаму ќе ги инспирира и денешните генерации, особено, зографите, резбарите, сликарите, поетите, лекарите и писателите.

Оттука и со право е мислењето и прашањето дали навистина зачетоците на европската ренесанса не започнале токму на брегот од Охридското Езеро.

Референци

- [1] Димевски, С. (1989) Историја на МПЦ. Скопје: Македонска книга.
- [2] Трајанов, А. (2005) Историја на Македонија. Скопје: Менора
- [3] Лапе, Љ. (1960) Одбрани текстови за историјата на Македонија. Скопје: Просветно дело.
- [4] Стефоска, И. (2002) Словените на почвата на Македонија. Скопје: Сигмапрес.
- [5] Белчевски, Ј. (1997) Охридс архиепископија од основањето до паѓањето на Македонија под турска власт. Скопје: Академски печат.
- [6] Кратка българска енциклопедия, том 1 (1966). София: БАН.
- [7] Георгиевски, М. (2009) Прилози од старата македонска книжевност и култура. Скопје: 2-ри Август.
- [8] Билтен на Сојузот на православни свештеници (2003) Скопје: Здружение на Р.Македонија. Библиотека на црквата Св. Никола – Штип.

⁶ Белчевски, Ј (1997) Охридс архиепископија од основањето до паѓањето на Македонија под турска власт. Скопје.